

Stockholm 2022-01-14

Riksantikvarieämbetet

Remissvar gällande Förslag till ändringar i Riksantikvarieämbetets föreskrifter om Länsstyrelsens åtgärder för att utmärka viss kulturegendom enligt 1954 års Haagkonvention om skydd för kulturföremål i händelse av väpnad konflikt (KRFS 1997:1)

Sveriges hembygdsförbund (SHF) företräder hela hembygdsrörelsen som utgör landets största kulturmiljöorganisation. 2060 hembygdsföreningar är anslutna till förbundet och sammanlagt äger de ca 11 000 byggnader. Som ett viktigt led i vår verksamhet har vi tagit fram ett program för "Hållbara landskap". Programmet tar fasta på fyra av Sveriges miljö kvalitetsmål som täcker in hela kulturlandskapet och är vårt bidrag till miljömålsarbetet.

Sveriges hembygdsförbund är positiv till att rena felaktigheter rättas till i den tidigare föreskriften så att den nya blir aktualiserad och att vissa tillägg gjorts i den nu föreslagna föreskriften. SHF saknar dock vissa väsentligheter i förslaget.

Enligt konsekvensutredningen ska "De remitterade föreskrifterna"..."ge viss ledning i fråga om hur länsstyrelserna bör göra urvalet av egendom som kan bli föremål för utmärkning." I utredningen framkommer även att "Bara några få länsstyrelser har märkt ut kulturegendom och skickat in en förteckning" och att "En förklaring till detta kan vara att länsstyrelserna är osäkra på vilken kulturegendom som bör märkas ut." Om så skulle vara fallet är den enda meningen som finns med i föreskriften som hjälp till länsstyrelserna, den som står under 2 §: "Urvalet ska innehålla de kulturhistoriskt mest värdefulla objekten i länet." Den vägledningen ser SHF som självklar och kan inte anses vara till särskilt stor hjälp till länsstyrelsens antikvarier hur de konkret ska kunna göra urvalet. Riksantikvarieämbetet som har det nationella ansvaret för landets kulturmiljöer bör kunna utveckla hur ett sådant urval ska kunna gå till, hänvisa till en metod eller envägledning.

SHF kan se flera förklaringar till att det är så få länsstyrelser märkt ut kulturegendomar men bedömer att det är just en metod och vägledning som Riksantikvarieämbetet bör ta fram för att underlätta för myndigheterna att göra urvalet. I en sådan bör rimligen framgå t ex vilka kulturhistoriska värden som ska prioriteras, att det blir en samling kulturmiljöer som sammantaget berättar länets historiska utveckling och där avvägningar gjorts vilka grupper som ska finnas representerade i urvalet. Tillsammans borde de skilda länens urval kunna skildra hela Sveriges historia viktigaste skeenden. Vidare bör det i en sådan vägledning även framgå vilken kompetens som länsstyrelsen ska använda sig av för att göra urvalet. Länsstyrelsens handläggare har inte nödvändigtvis den insikt om länets historia eller kulturmiljöer som behövs

för att göra de här viktiga urvalen, utan bör samråda med viktiga kunskapsinstanser, såsom regionala och lokala museer samt kommuner och hembygdsföreningar.

Sveriges Hembygdsförbund tycker även det är allvarligt att endast några få länsstyrelser märkt ut kulturegendomar och skickat in en förteckning under de 24 år kravet har funnits på myndigheterna. En ny föreskrift bör därför ha en skrivelse som skriver ut ett datum för när senast förteckningarna ska ha inkommit eller åtminstone att arbetet bör prioriteras. SHF är också medvetna om att resurser saknas på länsstyrelsernas kulturmiljöenheter, varför extra resurser för det aktuella ändamålet bör tillskapas.

I konsekvensutredningen står på flera ställen att Försvarmakten och länsstyrelsen ska samråda men i själva föreskriften står endast att länsstyrelsen ska skicka in en förteckning till Försvarmakten. I vilket skede som parterna ska samråda bör således framgå av föreskriften.

För Sveriges hembygdsförbund

Jan Nordwall
Generalsekreterare

Helena Rosenberg
Kulturmiljöstrateg